

Profil bubnjara

Ivanović, Petra

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:295032>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-28**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Preddiplomski studij novinarstva

Petra Ivanović

Profil bubnjara: Medijsko izvještavanje o glazbenicima u sjeni

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2024

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Preddiplomski studij novinarstva

Profil bubnjara: Medijsko izvještavanje o glazbenicima u sjeni

Završni rad

Mentorica: doc. dr. sc. Petra Kovačević

Komentorica: pred. Nensi Blažević

Studentica: Petra Ivanović

Zagreb, 2024

Izjavljujem da sam završni rad Profil bubnjara: Medijsko izvještavanje o glazbenicima u sjeni, koji sam predao/la na ocjenu mentoru/ici doc. dr. sc. Petri Kovačević, napisao/la samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekao/la ECTS-bodove.

Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivao/la etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

(ime i prezime studenta/ice): Petra Ivanović

Sažetak

Bubnjari su ključni članovi u glazbenim sastavima, zaduženi za ritmičku strukturu i tempo, koordinaciju s ostalim članovima grupe te su glavni pokretači publike. Dok su pjevači i gitaristi oni koji obično plijene pozornost publike, ali i medija, bubnjari ostaju u sjeni, gotovo anonimni. Koristeći materijale dokumentarnog filma „Bubnjari – oni koji se druže s glazbenicima“, kroz priče trojice hrvatskih bubnjara – Marija Lepoglavca, Antonija Toplaka i Dalibora Marinkovića željeli smo prikazati koliko su bubnjari bitna karika u svakoj glazbenoj grupi, s kojim izazovima se susreću u svojem poslu i osvrnuti se na povijest bubnjeva i bubnjanja. Sva trojica bubnjara sviraju s poznatim pjevačima ili u bendovima, a iza sebe imaju bogatu glazbenu karijeru. Sugovornici su suglasni u tomu, da unatoč tomu što je teško izaći iz sjene ostalih članova, ipak rade ono što vole. Uz provedene novinarske intervjue, za potrebe pisanja složenog novinskog članka koji je izabran kao forma završnoga rada korišteno je i studentsko online istraživanje o položaju bubnjara i njihovim honorarima.

Summary

Drummers in most music ensembles have a crucial role. They are responsible for maintaining the rhythm of the music, coordinating among band members, and are the main drivers of the energy that gets the audience on their feet. Despite their pivotal role in bands, they often remain unknown to the wider public and hidden, unlike singers and guitarists who capture the attention of the media and audience. By interviewing three well-known Croatian drummers – Mario Lepoglavec, Antonio Toplak, and Dalibor Marinković – we aimed to showcase, through their stories in a comprehensive feature article, just how important the role of a drummer is in music ensembles and what challenges they face in their work. Their knowledge, experience, and rich careers allowed us to uncover what it takes for a drummer to succeed in this profession and the risks they encounter along the way. In addition to the interviews, a survey was conducted among the public, along with research by Global on the position of drummers in bands and how much they are paid for their work.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. ISTRAŽIVANJE TEME	1
3. ISTRAŽIVAČKI FOKUS	2
4. KREATIVNI PRISTUP	2
<i>4.1. Kratki sadržaj novinskog članka</i>	3
<i>4.2. Metode istraživanja rada</i>	3
<i>4.3. Pristup</i>	4
5. NOVINARSKI TEKST	5
6. RASPRAVA I ZAKLJUČAK	11
7. POPIS LITERATURE	11
8. PRILOZI	12

1.UVOD

U ovom radu objasniti ćemo proces nastajanja složenog tematskog članka o položaju bubnjara u glazbenim sastavima u Hrvatskoj. Ideja za pisanje tematskog članka nastala je na temelju brojnih članaka o glazbenim grupama i njihovim koncertima nakon čega zaključujemo da je u većini tekstova najmanje sadržaja o bubnjarima.

Cilj ovog rada je opisati proces nastajanja složenog tematskog članka na temelju provedenih intervjua s trojicom hrvatskih bubnjara Mariom Lepoglavcem, Antonijem Toplakom i Daliborom Marinkovićem. Osvrnut ćemo se na povijest bubnjara i njihov utjecaj na ostale bubnjare, položaja na pozornici i neke zanimljivosti o bubnjevima kao instrumentima.

Kroz novinarski članak dotičemo se nekoliko tema vezanih uz bubnjare i njihov posao. U provedenim intervjuima bubnjari nam donose svoje stavove o ulozi bubnjara u bendu, kakav je njihov položaj, koliko zarađuju i zašto vole svoj posao. Prisjećaju se svojih glazbenih početaka koji su im odredili njihov karijerni put te što je sve potrebno učiniti kako bi bili priznati u glazbenim krugovima.

Opisat ćemo proces nastajanja novinskog članka, navesti sve potrebne materijale, odnosno izvore istraživanja za njegovu izradu te donijeti istraživački fokus ovog rada.

2.ISTRAŽIVANJE TEME

Bubanj je instrument koji pripada vrsti membranofonim glazbala poznatih u svim kulturama i kroz različita razdoblja (Enciklopedija.hr, 2013). Više njih na okupu čini takozvani bubnjarski komplet, odnosno osnovnu opremu svakog bubnjara koji se profesionalno ili amaterski bavi sviranjem bubnjeva. Ono što čini bubnjarski komplet su doboš, tomovi, bas bubanj, činele udaraljke te poseban bubnjarski stolac (Dekanović, 2020).

Koliko je zapravo potrebno truda, rada vremena i talenta uložiti u ovakav instrument, tu nam činjenicu mogu potvrditi glavni sugovornici našeg složenog tematskog članka. Kako bi izgradili svoju karijeru od malih nogu su neumorno vježbali i izdvajali mnogo slobodnog vremena kako bi danas došli do razine gdje je sviranje bubnjeva njihova profesija. Bitno je naglasiti važnost njihove uloge u glazbenim sastavima neovisno o glazbenom žanru. Oni su ti koji drže ritam i tempo cijelog benda tokom koncerta, koordiniraju s svim članovima benda te je njihova pozicija

na pozornici uvijek stalna (Stage Drop, 2020). Najčešće su smješteni u pozadini pozornice.. Ono što je karakteristično za bubnjare da su smješteni na podestu što im omogućava bolju komunikaciju među članovima benda i izolaciju tla kako bi zvuk bubnjeva bio što bolji, a tutnjava pod nogama što manja (StageDrop, 2020).

.Zbog njihovog pozadinskog položaja, nisu u fokusu publike iako im je uloga u glazbenim sastavima izuzetno bitna. Jedan od najpoznatijih bubnjara svih vremena, član britanskog rock benda The Beatles, Ringo Starr najzaslužniji je za vidljivost bubnjara. Nastupom u poznatoj američkoj emisiji „The Ed Sullivan Show“, bubnjari počinju dobivati na svojoj popularnosti i vidljivosti (Nicholls, 2014). Uz Ringa Starra, brojni su bubnjari koji su svojom tehnikom sviranja i talentom obilježili suvremenu glazbenu scenu. Neka od poznatih imena u svijetu bubnjara su primjerice Nick Mason (The Pink Floyd), Dave Grohl (Foo Fighters), John Bonham (Led Zeppelin) i mnogi drugi.

3. ISTRAŽIVAČKI FOKUS

Tijekom istraživanja teme, ono što je bio prvi korak u pisanju složenog tematskog članka jest da odrediti istraživački fokus. U radu smo se tako usredotočili na pitanje položaja bubnjara u glazbenim sastavima i njihove vidljivosti u javnosti. Istovremeno, imajući na umu da su bubnjari neizostavna i važna karika glazbenih grupa.

Polazište nam je nedovoljno sadržaja u novinarskim tekstovima o bubnjarima i pretpostavke o nedovoljno znanja u javnosti o tomu što znači biti profesionalni glazbenik, u ovom slučaju bubnjar.

Kako bi čitatelji bolje razumjeli temu i doživjeli je, osim intervjua, u članku donosimo i rezultate studentskog online istraživanja 2023. godine provedeno u svrhu pisanja članka za studentske novine Global na temu položaju bubnjara i mogućnosti življenja od tog posla.

4. KREATIVNI PRISTUP

Kako bismo ispričali priču o položajima bubnjara i njihovoj ulozi u bendovima izabrali smo složeni novinarski članak. Intervjuirali smo trojicu hrvatskih bubnjara u njihovim glazbenim studijima kako bismo mogli opisati dio atmosfere prostora u kojima svakodnevno vježbaju na svojem instrumentu. Naziv koji smo izabrali za ovaj novinarski članak jest „Bubnjar je kičma, temelj kuće“. Riječ je o citatu iz novinarskog intervjua s Daliborom Marinkovićem s obzirom

da pokazuje suštinu značenja bubnjara u glazbenoj grupi što smo smatrali zanimljivim i za privlačenje čitatelja da pročitaju tekst.

Složeni tematski članak dobra je novinarska forma za ovu temu jer daje dovoljno prostora da temu možemo istražiti na više načina kroz različite perspektive. Članak pisan je jednostavnim jezikom bez upotrebe stranih izraza, prilagođen je za čitanje svima onima koji se bave glazbom, i koji vole glazbu s naglaskom na rad bubnjara.

4.1. Kratki sadržaj novinskog članka

U složenom novinskom članku o bubnjarima pratimo trojicu hrvatskih bubnjara – Marija Lepoglavca, Antonija Toplaka i Dalibora Marinkovića. Kroz njihova bubnjarska iskustva saznajemo koliko su bubnjari bitni u postavi jedne glazbene grupe. Mario svira s pjevačem Dinom Jelusićem i Tonjiem Cetinskim. Antonio radi kao tonski snimatelj, ujedno je i organizator tradicionalnog godišnjeg okupljanja bubnjara u Ivanić gradu, a Dalibor Marinković svira u rock bendu Parni Valjak. U članku se referiramo i na anketu među građanima koja nam daje kontekst (ne)prepoznatljivosti bubnjara u javnosti. Donosimo i kratku povijest bubnjeva kao instrumenta te rezultate online istraživanja za studentske novine Global o položaju bubnjara u Hrvatskoj.

4.2. Metode istraživanja rada

Za izradu složenog tematskog članka primarno smo koristili novinarske intervjue trojice hrvatskih bubnjara kako bi približili ljudima temu na temelju njihovih iskustava. Smatrali smo da nam intervjui sami po sebi nisu dovoljni kako bi pokrili temu pa smo odlučili uvesti još sugovornika kako bismo mogli proširiti temu, ali i dobiti informacije s profesionalne strane. Kontekst intervjua bili smo glazbenog kritičara Hrvoja Horvata i studenticu sociologije i glazbenicu Anđele Tadić koji na jednostavan način objašnjavaju važnost i ulogu bubnjara. Također, smo u članak uvrstili anketu provedenu među građanima. Kada smo provodili anketu ciljali smo na mladu populaciju odnosno studente na Iblerovom trgu. Studenti su nam bili idealni uzorak jer većinski dio njih odlazi na koncerte kako bi poslušali dobru glazbu i zabavili se. Koristili smo i istraživanje Globala o položaju bubnjara i njihovoj zaradi koje je provela kolegica Helena Čatić za potrebe pisanja članka slične teme. Ovim člankom željeli smo

prikazati zašto je uloga bubnjara veoma važna u glazbenim sastavima, a istovremeno smo htjeli javnosti predstaviti temu koja nije u velikoj mjeri medijski zastupljena.

4.3. Pristup

Ovaj rad specifično se fokusira na novinarski pristup temi odnosno izvještavanju kroz pisanje složenog novinarskog članka koji je prikladna vrsta izvještavanja jer tematski članci uvijek pokrivaju jednu temu te najčešće izazivaju emociju (Omazić, 2024). U takvim se člancima baca svjetlo na neka društvena pitanja ili se razotkrivaju problemi (Omazić, 2024). U složenom novinskom članku o bubnjarima pratimo trojicu hrvatskih bubnjara u njihovim glazbenim studijima – Marija Lepoglavca, Tonija Toplaka i Dalibora Marinkovića. Kroz njihova bubnjarska iskustva saznajemo koliko su bubnjari bitni u postavi jedne glazbene grupe. Mario svira s pjevačem Dinom Jelusićem i Tonjiem Cetinskim. Toni radi kao tonski snimatelj, ujedno je i organizator tradicionalnog godišnjeg okupljanja bubnjara u Ivanić gradu, a Dalibor Marinković svira u rock bendu Parni Valjak. U članku se pozivamo i na anketu među građanima koja nam daje kontekst (ne)prepoznatljivosti bubnjara u javnosti. Donosimo i kratku povijest bubnjeva kao instrumenta te rezultate online istraživanja za studentske novine Global o položaju bubnjara u Hrvatskoj.

S obzirom na materijale s kojima smo raspolagali, mijenjala početna ideja priče. Nakon istraživanja teme, počeli smo dogovarati intervjue s bubnjarima pri čemu smo imali najviše problema oko realizacije, odnosno prilagodbe termina snimanja, a kako bismo proširili temu na aspekt glazbenih stručnjaka, bilo je potrebno pronaći relevantne sugovornike. Putem društvenih mreža kontaktirali smo studenticu sociologije, ujedno i glazbenicu Anđelu Tadić koja nam je iz svoje perspektive dala zanimljiv osvrt na ulogu bubnjara i kakvo je njezino mišljenje o bubnjarima kao glazbenicima. te glazbenog kritičara Hrvoje Horvata koji nam je iz svoje novinarske i glazbene perspektive dao stručno mišljenje o temi jer i sam često piše o bubnjarima za Večernji list.

5. NOVINARSKI TEKST

Položaj bubnjara u bendovima u Hrvatskoj

Bubnjar je kičma, temelj kuće

Izvor: Vectorportal (Flickr)

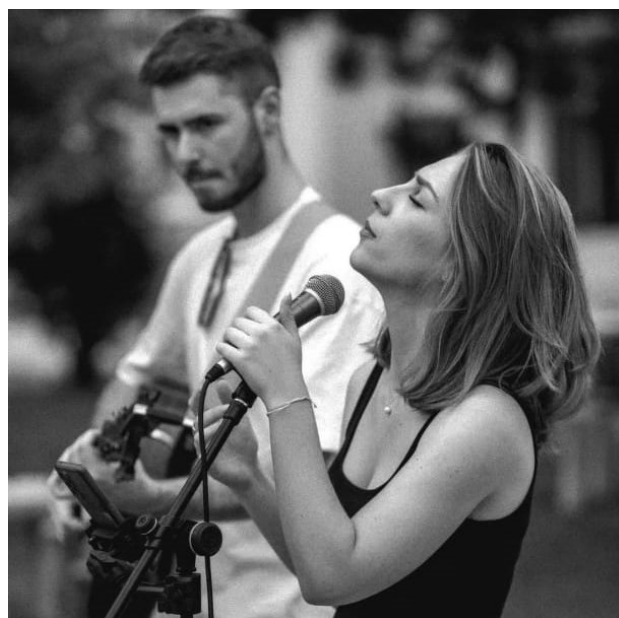
Piše: Petra Ivanović

Bubnjar. Osoba koja udara u bubanj. Muzičar koji je specijaliziran za bubanj. Može biti i osoba koja se amaterski bavi sviranjem bubnjeva te pritom na to gleda kao oblik zabave, a ne kao posao. Ipak, možemo se složiti da je glazbenim uloga bubnjara puno više od samog udaranja

palicom po bubnjevima. Bubnjari su važan dio svakog glazbenog sastava neovisno o glazbenom žanru. Drže ritam i tempo u bendu, koordiniraju s ostalim članovima benda i pomažu podići energiju na svojim nastupima svirajući po određenoj ritmičkoj strukturi. Od jazz velikana poput Buddyja Richa do rock ikona poput Johna Bonhama iz Led Zeppelina i Ringa Starra iz Beatlesa, bubnjari su bili ključni za razvoj žanrova i stilova. Svatko od njih je svojom osobnošću i stilom sviranja privlačio određenu pozornost publike. Unatoč presudnoj ulozi u bendu, često se nalaze u sjeni pjevača i gitarista koji najvećim dijelom plijene pažnju medija i javnost jer su najviše izloženi.

Bubnjar je ključna karika u bendu i izgradnji zvuka

Bubanj kao najstariji instrument čija povijest seže od najranijih razdoblja mijenjao je svoju ulogu. Davanje signala ratnicima i vojnicima kako bi utjerali strah u kosti neprijateljima, davanje pratnje plesačima, korištenja u šamanskim obredima samo su neke od njegovih funkcija. Danas ga se najčešće koristi za zabavu, a vrlo je popularan u kulturi prosvjeda. S promjenom njegove uloge, tako se i mijenjala uloga bubnjara. Popularizacijom rocka, neki od istaknutih bubnjara poput Ringa Starra iz Beatlesa, pobudili su zanimanje javnosti za njihovo djelovanje u bendu. Danas to možemo nazvati pravom rijetkošću.

Izvor: Instagram/Anđela Tadić

"Uloga bubnjara je pretežito zabavljačka, jer kad ljudi traže i kažu ajmo jače nešto uvijek misle na bubnjara, iako ne znaju ni sami da misle na bubnjara jer bubnjar, sekundarno, doprinosi najviše atmosferi", rekla je Anđela Tadić, studentica sociologije i pjevačica. I sama ističe kako

nije obraćala pozornost na bubnjare jer u prvom planu je uvijek bio izdvojen pjevač/ica. Oni za razliku od bubnjara imaju direktniji kontakt s publikom te je veća vjerojatnost da će biti medijski izloženi od ostalih članova, u ovom slučaju od bubnjara. Ipak, Anđela smatra kako bubnjari igraju veliku ulogu bendu jer osim što utječu na sliku benda u javnosti, također popravljaju atmosferu kako bi upotpunili zvuk i povezali ga.

Izvor: Azra.ba/ Dalibor Marinković

Slično mišljenje dijeli i Dalibor Marinković, dugogodišnji bubnjar Parnog Valjka kojeg krasi epitet „najboljeg bubnjara u Hrvatskoj i regiji“. "Ja mislim da je velika uloga. Ne mislim, nego znam. Bubnjar je taj koji određuje tempo, dinamiku, *groove*...sve. Bubnjar je kičma, recimo temelj kuće. Mogu biti super prozori, vrata, zidovi, ali ako nije dobar temelj sve će se srušiti. Tako da mislim da je velika."

A što zapravo javnost zna o ulozi bubnjara?

Kako bismo saznali zašto publika ne posvećuje dovoljnu pozornost prema bubnjarima i njihovoj ulozi, odlučili smo provesti anketu među mladima. Jedno od prvih pitanja koje smo im postavili da nam navedu primjer nekog bubnjara iz Hrvatske.

„Pa znao bih, na primjer iz Prljavog kazališta Tihomir Fileša“, rekao je Dorian Mutipčić, student politologije kojem je ujedno Prljavo kazalište najdraži bend. Svjetski bubnjari mu nisu poznati, ali prvo što primijeti na koncertu je frontmen benda.

Ni još dvije anketirane studentice kako nisu upoznate s bubnjarima na Hrvatskoj. Mia nema najdraži bend, a Gabrijela sluša Buntai trep grupu i ne zna koje bubnjar. Ono u čemu se razlikuju su odgovori na pitanje koga prvo primijete od člana benda.

„Pa i nema benda. Mi idemo na Grše i to“, rekla je Mia.

„Dobro ajde, je to bend kao, grupa, ali neću sigurno prvo primijetiti bubnjara“, istaknula je Gabrijela.

Dragan nam je do slične odgovore kao Mia, Gabrijela i Dorian. Nije upoznat s hrvatskim i svjetskim bubnjarima te nema najdraži bend. Na pitanje kada primjećuje bubnjara odgovara: „Na kraju kada ga prozivaju i onda on odbubnja svoj solo. Evo tada ga primijetim inače ne baš.“ Ono u čemu se svo četvero slažu jest da su bubnjari u sjeni.

Često se dogodi da su potplaćeni

Da život bubnjara nije nimalo bajan slažu se mnogi. Unatoč njihovoj ključnoj ulozi u bendovima, bubnjari u Hrvatskoj suočavaju se s ozbiljnim financijskim izazovima. Rezultati online istraživanja koji je studentica Helena Čatić provela za studentske novine Global 2023. godine pokazuju da 30 posto bubnjara koji su visoko obrazovani, većinom moraju raditi dodatne poslove kako bi preživjeli. Više od 60 posto bubnjara nastupa u barovima ili restoranima za male honorare, dok njih 15 posto zarađuje manje od potrebnog za pokrivanje osnovnih životnih troškova .

Izvor: Tportal.hr/ Autor: Matej Grgić / Hrvoje Horvat

Kako pokazuju rezultati, pritom većina nema jednaki broj nastupa godišnje što otežava prosječnu godišnju zaradu. Glazbeni kritičar Hrvoje Horvat stoga naglašava kako je nepravедno da bubnjari, koji čine temelj benda, moraju "krpati kraj s krajem".

"Ako govorimo o koncertima, naravno da bi bilo poželjno da svi, pa i članovi benda dobiju ako ne zadovoljavajuću barem dobru otpremninu s koncerta, što često nije slučaj. Obično imate situaciju da imate dva frontmena,, odnosno gitaristu koji piše pjesme i pjevača koji bez ovih odostraga u bendu ne bi ni postojali, ali ovi nažalost dobivaju puno manje od njih", ističe Horvat.

Sličnog mišljenja je i bubnjar Mario Lepoglavec. Kako sam kaže, potrebno uložiti puno truda, vježbe i talenta ako se želi doći do profesionalnog stadija u karijeri da bi se počelo zarađivati. "Prije sam morao raditi i dodatni posao dok nije došlo do tog stadija da mogu samo raditi i živjeti od tog", ističe Mario.

Energija je bitnija od novca

Predrasude, potplaćenost i nestabilni radni uvjeti svakako je jedan dio života bubnjara. S druge strane ljubav i strast prema sviranju bubnjeva je i više od samog posla. Mnogi ulažu sate i sate vježbanja i nastupa, a rad u više bendova i suradnja s različitim stilovima osobno i profesionalno ih obogaćuje. Iako im novac osigurava egzistenciju, mnogo im je važna dobra energija i sklad unutar benda.

Izvor: Instagram / Antonio Toplak,,

„Uvijek ću prije izabrat dobru ekipu, a manje love, nego neke idiote i puno novaca. Ono, dobra ekipa je jedan od glavnih uvjeta“, ističe Antonio Toplak, bubnjar benda Disco Lizard.

Izvor: Facebook/ Mario Lepoglavec

Od posebnih trenutaka u karijeri Mario Lepoglavec je istaknuo kako je na jednom od svojih koncerata s bendom doživio da od istog čovjeka koji je radio zastave poznatim rock i metal

bendovima, 20 godina kasnije napravi sličnu zastavu njegovog benda koji je vidio kao dijete kod njegovog tada najdražeg benda.

„Pa, evo u Južnoj Americi smo dobili, zastavu jednog...ne znam da li je poznat ili što. Uglavnom, nas četiri smo na zastavi i onako kao iz crtića neki likovi, a lik koji je radio zastavu je radio s svim živim metal i rock bendovima i svi živi su se slikali s njim i s tom zastavom“, rekao je Lepoglavec.

6. RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Kroz složeni tematski članak željeli smo predstaviti priču o položaju bubnjara, prikazati njihovu osobnu perspektivu s obzirom na to da u javnosti nisu dovoljno vidljivi. Cilj je bio da kroz intervju s trojicom hrvatskih bubnjara upoznamo javnost s temom i problematikom položaja bubnjara. Unatoč početnoj ideji koja da se fokus stavi samo na položaj bubnjara u glazbenim sastavima, dotakli smo njihove poput zarade, njihovih početaka u bubnjarskoj karijeri i zašto se unatoč svim preprekama i dalje vole svoj posao. S obzirom da tema nije dovoljno zastupljena u medijskom prostoru, pokušali smo ju približiti i pojednostaviti publici. Glavni dio cijelog članka nose intervjui bubnjara od kojih svaki donosi svoje viđenje i stav o toj temi što s profesionalne, ali ljudske razine. Koristeći ankete građana i istraživanje dobili smo bolji i dublji pregled teme. Dokazali smo kako položaj bubnjara u bendovima s današnje perspektive nije dobar. Rezultati ankete pokazuje kako veliki dio mlađe populacije nije upoznato s ulogom bubnjara te kako ih u većini slučajeva ne primjećuju. Istraživanje Globala također je pokazalo kao veliki dio bubnjara nerijetko rade dva posla kako bi pokrili osnovne životne troškove, no to ih ne sprječava da se i dalje nastave baviti ovim poslom. Pisanjem ovog članka htjeli smo čitatelje upoznati problematikom položaja bubnjara kako bi se zainteresirali za tu temu. Htjeli smo svoje čitatelje informirati jer kao što smo ranije navodili, tema je nedovoljno medijski zastupljena, s bubnjarima dati barem dio pozornosti kakvu su zaslužili.

7. POPIS LITERATURE

1. Enciklopedija.hr (2013) Bubanj <https://www.enciklopedija.hr/clanak/9901> pristupljeno 8. rujna 2024.

2. Nicholls Geoff (2014) Ringo's Ed Sullivan kit. MusicRadar.
<https://www.musicradar.com/news/drums/ringos-ed-sullivan-kit-593822>
pristupljeno 6. rujna 2024.
3. Dekanović Ismet (2020) Bubnjevi. Linija života
(<https://linijazivota.com/2020/04/27/bubnjarski-komplet/>) pristupljeno 5. rujna 2024.
4. Edwards Luke (2024) Best Drummers of All Time. This Is Dig
<https://www.thisisdig.com/feature/best-drummers-of-all-time/> pristupljeno 9. rujna 2024.
5. MyStageCorp (2023) Drum Riser: Everything You Need to Know. MyStageCorp.
<https://mystagecorp.com/blog/> pristupljeno 7. rujna 2024.
6. Omazić Irena (2024) Kako tematski članci donose ljudskost i emocije u medije
<https://www.balkansmedia.org/bs/inovacije/kako-tematski-clanci-donose-ljudskost-i-emocije-u-medije> pristupljeno 7. rujna 2024.
7. StageDrop (2020) Drum Risers: Do You Really Need One?. Stage Drop
<https://www.stagedrop.com/stage-advice/drum-risers-do-you-really-need-one>
pristupljeno 6. rujna 2024.

8. PRILOZI

Transkript 1. – Dalibor Marinković, bunjar Parnog valjka

Kako se zabavljate kada ne svirate?

Svirkom. Svaki dan sam u studiju, svaki dan sam u mjuzi ili sviram ili vježbam ili slušam mjuzu, koncerte. Uglavnom to je to, kad sam doma filmovi, ali uglavnom je mjuzo ono.

Volite li više nastupati van Hrvatske ili u Hrvatskoj?

Pa iskreno nema, svirali smo stvarno svugdje. Ako je dobra publika i atmosfera svugdje je dobro i kod nas i vani nema nikakve razlike stvarno.

A vani kada svirate bude naša publika ili stranci?

Uglavnom je naša da. Dođe nešto stranaca, čak ima. Nijemac jedan što dolazi iz Njemačke na koncerte od Valjka, zadnjih pet koncerata je bio i sad se sprema za Maribor i tako čuli smo se. I zna pričati naš jezik i voli našu mjuzu i fan je valjka. Znači nema nikakve veze s Hrvatskom.

Koja je uloga bubnjara i koliko je zapravo velika u bendu?

Pa ja mislim da je velika uloga. Ne mislim, nego znam. Bubnjar je taj koji određuje tempo, dinamiku, gruv...sve. Bubnjar je kičma, recimo temelj kuće. Mogu biti super prozori, vrata, zidovi, ali ako nije dobar temelj sve će se srušiti tako da mislim da je velika.

Mislite li da su bubnjari dovoljno plaćeni po svirci i jesu li honorari jednaki za svakog člana benda?

Nisu dovoljno plaćeni. Šalim se. Kada sam maštao o sviranju bio sam klinac i nisam uopće o tome razmišljao, nego samo me zanimalo da sviram. Naravno, da onda te stisnu neke druge stvari – moraš plaćati račune, moraš živjeti od toga, ali nije mi to bitno. Bitnije mi je da se osjećam dok sviram, nakon svirke i tako. Ja živim cijeli život od toga i sretan sam.

Isplati li se s godinama finacijski?

Pa nije bilo lako, bilo je jako teško, ali ako vjeruješ u sebe, vjeruješ u to i da to možeš evo. Znam još puno ljudi koji žive od toga. Ja živim dobro od toga. Radim ono što najviše volim i živim od toga, to je super. I ne znam, putujem po svijetu. Svugdje smo bili od Australije do Europe svugdje naravno tako da je to lijep život, krasan život.

Kako si počeo svirat bubnjeve i što te inspiriralo?

Ja sam ko klinac s tatom kada su neke svirke išli smo skupa. Ja sam htio samo da idemo na neku svirku, moram biti dobar da me on povede. Ja sam gledao samo bubnjara, dođemo ja samo bubnjara gledam i tako. Stari mi je isto svirao bubanj i gitaru i imali su probe kod mene u kući i ja sam stalno za bubanj. Za gitaru pa za bubanj, ali više za bubanj. Tako jednostavno to me privuklo.

S koliko godina si imao prvi bend?

Sa šest godina sviram od šeste godine i svirao sam i sa šest i sa sedam. Sa starim, pa sam znao njega mijenjat. Već s deset godina on kaže joj sine jel možeš ti neku zamjenu ja nešto imam. Ja reko mogu super i tako nekad s njim subotom, ali kasnije već od petnaeste sviram profi. Mislim, živim od toga. Naravno, uz sve to.

Koliko vremena dnevno posvećujete vježbanju bubnjeva?

Prije je to bilo drukčije. Prije sam onako imao dnevno dva puta po tri četiri sata, ono ajmo reć, šest, sedam sati vježbanja. Sad je to malo drugačije. Sad mi je bitno da sam svaki dan za bubnjem, ali nije sad moram ovo ili moram ono sad je to malo opuštenije dobro i s godinama

to dođe. Iako nisam tako star, ali imam iskustva puno. Tako da, ja se trudim da sam svaki dan za bubnjem i ovdje kod sebe ili snimam, vježbam bubanj, slušam mjuzi, tražim neki sound na klavijaturama nešto radim neku pjesmu i tako uglavnom, ali se trudim da sam dva tri sata najmanje svaki dan, da sviram baš bubanj.

Bubnjari su specifični zato što imaju jako puno opreme sa sobom. Kako onda funkcioniraju ove tonske probe? Općenito, kad se spremate za nastup? Kad svi dođu, ponesu samo svoje instrumenta, vi bubnjari imate 16 instrumenata za punjenje, Tko koga čeka i ako čekaš?

Jako teško, bilo mi je 100 puta, ali zašto nisam flautu ili faks ili ono nešto drugo, pa i gitaru. Ali ovaj nisam i to je to. Onda pati. Ako nisi onda moraš patit. Mislom kad se to slaže tako da išlo mi je to na živce strašno, iako volim ja meni je to super kad imam vremena, onda volim slagati bubanj, malo ovo spusti, malo digni tako oko toga, ali kad je frka kada je koncert, iako sad to više ne radimo, sad su ovdje i tu i sad to nije problem, ali svi smo se nanosali puno toga.

A kad se štimalo, ja sam onda tebe čeka ili svi odu na piće.

Pa ovisi kako kad. Kod nas to sve štima stvarno dođemo i malo Meni treba pet- deset minuta da si malo posložim neke stvari. Uglavnom je složeno sve ovaj, ali znalo se čekati. Naravno, ili sad ako štujemo bubanj, onda siđe s bine da se ipak čuje da ne svira svak svoje ono kako kad, ali znalo se čekat da.

Kako održavate energiju i koncentraciju tijekom nastupa? Tipa nakon nekog jako dugog puta i onda direkt sviraš?

A to je bilo prije. Sad uglavnom idemo ili dan prije ako je nešto daleko. Pa ne znam nemam ništa specijalno ono sve je u glavi zapravo. U zadnje vrijeme to nije, ali čovjek može sve. Sjećam se kad smo ono četiri, pet dana za redom u Švedskoj ono svirke, pa putovanje, pa dizanje na avion u pet sati, a u dva si zaspao. Tako da, ali sve se to može. Jednostavno, ono u glavi je to sve i ništa dobra klopa. Naravno, Dobra šnicla, pardon, dobra klopa i to je to.

Reci nam neki nezaboravna trenutka s nekih od nastupa turneja.

Toga je bilo stvarno puno jer sviram već preko četrdeset godina.

Sjećam se jedne situacije prije dvadesetak i nešto godina. Svirao sam s Dinom Merlinom u Sloveniji i solo sam odsvirao.

Ja sam na kraju bine iza mene nije odma zid, nego je bina ovako na nekih metar metar i pol one šipke ne znam ni ja tu nema ničega i zid je tu tek i to je u mraku. Ja sam na rubu bine tu su

pojačala i svjetla su samo na bubnju sve je u mraku i Dino je bio oko mene. Odsvirao sam ja solo i on je sa ručnikom nešto mahao i krene on sada tu i ja krenem u pjesmu. Krenemo svi svirati pjesmu, a njega nestao je, a užasno je visoka bina bila je do tri metra stvarno tri metra, možda najviša bina ono tri 3,5 metra.

I iz benda nisu skužili oni sviraju. Ja reko pao je s bine. Ko di, nitko ništa i mi sviramo intro i to traje minutu ne znam ni ja sad koliko je to trajalo i stišavamo se.

Ostao je živ, ali jako je bilo to. Naočale su mu ovako bile. Nego smo ga popeli na stage onda i ovaj mi govor daj stolicu da sjedne. Sad ljudi pričaju ono. I sjeo je on tu kaže Sviraj. Ja nemam stolicu, ne mogu mu reć da mi stolicu da idem svirat čovjek se doslovno razbio. Ja krenem stojeći svirati i to je jako smiješno. A onda smo ga zvali David Copperfield i tako to. To je super stvar koje sam se sjetio. Ali bilo je baš ono jako zeznuto.

Transkript 2. Toni Toplak, bubnjar i tonski snimatelj

S kime si sve svirao do sada?

S Borisom Novkovićem, Lidijom Bačić, s Bebekom, Dino Petrić, Marko Kutlić, jednom Matija Cvek.

Za Matiju Cveka radiš kao ton majstor? Za Matiju Cveka radim kao ton majstor za Ninu Badrić po novom, za Marka Kutlića sam radio.

Kako se zabavljaš kad ne sviraš? Meni je sviranje zabava. NE znam, ništa drugo ne radim u životu osim što sviram, nemam neku drugu zabavu u životu. Imamo sreće da nam je posao zabavan.

Imam vremena za privatni život koliko hoću, koliko želim, a ne želim uglavnom. (smijeh) Draže mi je ići po svirkama. Mislim ne da ne volim biti kod kuće, nego me ovo ispunjava.

Cura mi je glazbenica pa je sve nekako povezano, poslovno privatno. Zanimljivo je, nekad nije dobro, nekad je dobro. Uglavnom je dobro.

Koliko truda je potrebno uložiti u ovu vrstu posla? Ja mislim ne puno. Mislim, ako oš bit nešto, bomba, treba puno truda. Ja nisam puno truda uložio uopće. JA nikad nisam ništa vježbao

u životu. Imao sam sreće da sam, eto, rođen talentiran i da sam se našao u pravo vrijeme na pravom mjestu, ali nisam ništa vježbao, vježba nula bodova. Najljepiji čovjek na svijetu sam ja.

Ovaj posao se isplati, ovisno s kim surađuješ, a nekad i ne ovisi. Zavisi kak ti grah padne, koliko truda moraš uložiti u to, meni je dobro. ZA vrijeme korone je bilo očajno, užas, noćna mora, drago mi je da sam to zaboravio, ali da nije bilo korone, ne znam jel bi danas bio tonac, tako da uvijek kažem tu pozadinu strane jer sam sjedio doma i učio miksati, doć do nečega što sam čuo u glavi tak da mi je u jednu ruku dobro došlo, u drugu nije. Ostalo je repova financijskih, svega i svačega...

Koliko svirki imate godišnje u prosjeku? Uooo, kad sam aktivno sviro, pa ja mislim da je bilo preko 150 svirki. Tipa kad sam svirao s Dinom Petrićem, svirali smo 4-5 dana tjedno. Nakon dve godine sam bio krepan i onda sam otišao u tonce malo da se odmorim. Jednako volim svirati i miksati, sad da me pitaš šta mi je draže, nemam pojma, iskreno. Malo sviram, malo miksam, kao ne sviram, al podvuče se svaki tjedan bar jedna svirka...

Pa ne znam gdje mi je draže nastupati, u Hrvatskoj ili u inozemstvu. U inozemstvu je nekak veća euforija, valjda su ljudi željni toga. U Hrvatskoj mi je nekako ono već, ne doživljam uopće tu kad idem na svirke. Balkan je ajde zanimljiv. Kao aj putuješ, vidiš nešto, al na kraju dana, sve je to isto. Sad mi je najdraže kad su svirke u Zagrebu, kad ne moram nigdje putovati. DA mogu birati, Zagreb, neki park – Jarun, Bundek...

Volite li više nastupati van Hrvatske i nastupate li izvan Hrvatske? „ZA prosječan nastup se ne pripremam. Idem!“ (kao tonac).

Ko bubnjar se pripremam da dođem tu, ko fol skidam pjesme. Uvijek sam bio užasan u skidanju pjesama. *Razlika nastupa u dvoranama i kafićima... 07:13-07:48* „Razlika između sviranja u caffee baru i u areni je ta da u caffee bar dođem i sviram, nemam pojma što ću svirati. Pogotovo kad smo s Dinom svirali, to je bilo iznenađenje svaku večer. Znalo se desiti da sviram prvi set cijeli, a da ne znam ni jednu pjesmu, ali sviraš. A Arenu nisam nikad svirao, svirao sam Lisinski, mrzim dvorane jer ima puno proba, puno posla i sve se mora po P.S.-u raditi. Ne volim to, ja volim ove bezbrižne svirke, sviram šta znam.

ENERGIJA „Meni je bitnija energija, nego dobra lova i ne znam ja šta. Uvijek ću prije izabrati dobru ekipu, a manje love, nego neke idiote u puno novaca. Ono, dobra ekipa je jedan od glavnih uvjeta za rad s bendom, da su svi normalni ljudi.“

Uloga bubnjara u bendu? Mislim da bubnjar, pola benda je bubnjar. Dobar bubnjar i loš bend mogu biti dobar bend, ali dobar bend i loš bubnjar mislim da su loš bend. Ne znam, bubnjar nosi dosta te energije, 'šusa'

Misliš li da su bubnjari dovoljno plaćeni po svirci? Generalno mislim da općenito muzičari nisu dovoljno plaćeni po svirci, pa tako i bubnjari, al dobro, mislim, šta je tu je, živimo od svog hobija, pa nećemo sad, znaš, ne idemo od 8 do 4 svaki dan na posao, tak da, u jednu ruku je lijepo, ali da bi moglo biti više, moglo bi. Ono, isti su honorari prije 20 godina i danas

Jel bi svi članovi benda trebali bit jednako plaćeni + hijerarhija u bendu

„Pa ja ne znam jel imaju svi članovi benda iste honorare po svirci, to ovisi od benda do benda. Neki bendovi imaju kao voditelja benda koji ima više love i koji dogovara sve te neke tehnikaliije, ja sam ko za vraga šef benda samo zato što volim imat sve pod kontrolom. Nisam nikad tražio više love, nego samo da ja mogu mirno spavat, draže mi je tak ić. Ali, tipa, ne znam, pogotovo u svadba bendovima, mislim da imaju malo više tu hijerarhiju, možda tko šta kako. Jedino možda se, znaš, ono, a ima. Mislim da bendovi imaju stvari, tko ima više love. Mislim da to dosta zavisi od staža, s kim si sviro. Tvoj neki CV muzičarski... Sumnjam da ja i Dado Marinković zarađujemo isto, mislim, ne zarađujemo sigurno isto...

Kako ste započeli svirati bubnjeve i što vas je inspiriralo?

Ja sam počeo svirati bubnjeve ako se ne varam, kad sam imao 3, 4 godine. Sjećam se, počeo sam svirat bubnjeve na stolu od kompjutera. To je bilo '99.-2000. Imali smo na kompu jednu, jedinu pjesmu, Toto Africa. Meni je to klinjo od tri godine, bilo mi je fascinantno, između versa i refrena ima neki (lupa rukama o noge), čuveni neki bubnjarski brejk. Meni je to bilo 'uu kak dobro', baš ono i onda sam krenuo ja kao nabijat u to, i onda vadi lonce, vadi poklopce i ja kao nešto bubnjam.

Tonijevi počeci : Već sam ja kao krenuo ozbiljno imitirati bubnjeve 2002. To je toliko uzbuđenje bilo kad je bio Thompsonov koncert na TV-u s Poljuda, 2002. Ja sam ono bio, znaš, Snimalo se na kazetu, ja svirao i onda su starci skužili, mali je lud, znaš ono, očito hoće to i onda su mi počeli kupovati one dječje bubnjeve. I onda sam dobio već u prvom osnovne, prvi ili drugi osnovne, onda sam dobio pravi set bubnjeva. To je ono, svaka čast mami i tati što su to durali...

Koji je bio vaš prvi bend i kako je izgledalo to iskustvo? Moj prvi pravi bend je bio u Kostajnici, ali bosanskoj Kostajnici. KOB, to je hard rock, neki bend Metal bio i taman da iz tog sam otišao skroz u drugu krajnost. Svirati svadbe u Slavoniji. Friz mozga totalni, znaš ono...

I onda je tu krenulo sve iz Slavonije sam upoznao neku ekipu tu, muzičara zagrebačkih. Pa smo počeli, pa smo napravili neki svoj bend, kao neki event bend, ono fensijana neka. I onda smo počeli svirati Novkovićem, Al Ubij me, ne mogu se sjetit koja je tu sad bila poveznica s njim. Ivan je ovaj klavijaturist svirao s Borisom, on se nešto izmiješalo, pa nas je nakon godinu dana čula Bačićka, tj. od Bačićke menadžer pa me zvao da sviramo s Bačkom, to je bilo kao dobra lova baš da financiramo svoje pjesme jer smo cijeli ovaj bend tj članove benda, to je uglavnom bilo financijski. Kao da znaš, idemo malo zaradit. I onda tu kad uđeš jednom na estradu, onda dalje sve ide svojim putem.

Pa sve što smo zarađivali na tim svirkama manje više smo ulagali u svoju mjuzu. Nešto smo ono, od dijela smo živjeli, išli na more i izlazili, kupovali opremu, ali da veliki dio je bio išao u ovu pozadinsku muziku.

Imam bend svoj, Disco Lizard, koji je to žanr, pojma nemam, mislim da je svaka pjesma drugi žanr i to je u svakoj pjesmi neki miks žanrova, čudni, ali zanimljivo, čut ćete, izaći će valjda uskoro.

Koliko dnevno vježba? „Ne posvećujem vrijeme na vježbanje bubnjeva nikad, ali nikad fakat ono kad mi se nekad baš jako nabija. Kad sam ono, nemoguć sam sebi dođem tu, ali ne vježbam, ono. Pustim si, sviram tu. Ono ne nikad, uvijek mi je falio taj ono tač da idem vježbat. Kao ono, sad ću ja bit najbolji, da odem vježbat. Pere me kad legnem u krevet navečer. Sad kažem, od sutra ću vježbati svaki dan u studiju par sati, vježbat ću. Kad odem kod Dade svaki put bude motiviran dok ne dođem tu, onda mi se više ništa ne da. Sjednem gore na kavu i slušam muzika. Ja mislim da sam ja postao tonac jer sam previše lijen za bubnjanje, majke mi, znači ne da mi se vježbat, a ovdje mi dobro ide, pa kao radije, ovdje ne moram vježbam. Iako ovdje, recimo ne vježbam, ali masu gledam ovih edukacijskih videa, to ono, lud sam, ja ono sjedim na wc-u i gledam po dva sata kak se miksa i to“

Što najviše voli svirat? „Što se tiče sviranja, nemam omiljeni žanr nikakav. Zavisi u kojem sam moodu, ako sam umoran onda mi se sviraju Pink Floyd. Ako sam dobro raspoložen, onda samo istok. Ja volim kad odem svirati negdje kad sviramo sve ono od Silvane do Nirvane, što se kaže, fakat. Zimus smo imali neki koncert s Kutličem, mislim da je to bilo u Ogulinu, bilo sve dječurlija. Svirali smo ono kad si sretan i tak te gluposti. Bilo je kul dobro. Dobra energija. U stvari najbitnije da dobri muzičari, ja mogu svirat ono, kolo slavonsko i bit će mi dobro.“

Kako rade na pjesmama, koliko je uključen? Radimo tako da uglavnom pjevač, frontmen dođe s nekom idejom. Nisam ja nekada bio uključen u to prekreativno, ja sam uvijek sjedio sa strane i dobacivao. Vjerujem da ću s novim novim pjesmama tu bit puno više uključeni jer ćemo jer će biti puno više bendovske. Ove do sad su bile malo dosta elektronike Koje je dosad bilo jako malo. Dosta elektronike svega, pa nisam bio toliko toliko uključen. Ova što je bila bendovska, nisam bio u formi da to snimim. Bio sam ono, bila mi je prespora pjesma da je odsviram i onda smo dali, ranije navedenom, Dadi, da to snimi. Koliko ću puta ga spomenuti u svojim izjavama previše se družimo.

Specifičan stil bubnjanja? Ja mislim da imam napucanu neku tehniku, da bih bio tehnički ograničen, da bi onda brijo na neke tehnikalije. Ovo mi je bolje. Više izlazi neka muzika iz mene, nešto što tijelo u tom trenutku izbací. Fakat, ja većinu stvari koje odsviram, ja nemam pojma šta sam odsvirao. Mene ak pitaju šta sam ja to odsvirao ja nemam pojma (smijeh) Slušaj, moram i ja poslušat isto kao i ti.

Improviziranje: Sve moje učenje sviranja, bilo da slušam neki koncert, ja sviram uz te koncerte, onda ja nešto svoje izmišljam.

PRIPREMA PRIJE KONCERTA

Bubnjar uvijek prvi radi tonsku probu, ima najviše toga za složiti. Isto je jedan od razloga zašto nisam više bubnjar zbog te opreme. Više ne znam natovariti u auto. Mrzim to. Mrzio sam taj instrument samo zbog tog slaganja, užas, 160 stvari, i ovako sam po prirodi zaboravljiv i uvijek sam nešto zaboravio. Stalak, pedalu, tepih – uvijek nešto moraš zaboravit, uvijek se tebe čeka da ti to kao prvi složivš i onda sam ja uvijek nosio neki ono lajt varijante bubnjara, tom, floor, dve činele samo da to što brže.

Kad završi nastup, svi odu na piće, a mi ostanemo spremati svoj divni instrument. I onda vjerojatno dok mi to sve spremimo, oni su već spremni za hotel.

Prije nastupa??? Mi bubnjari smo baš jadni po tom pitanju. Prije nastupa isto ono brate mili dok piju kavu. Mi svi slažemo te bubnjeve natežemo smo se s hrpom opreme. Imamo najteže torbe. Užas užas. Mrzim taj instrument. Koliko ga volim, toliko ga mrzim.

Kako održava energiju tijekom nastupa

Nekad mi je to neki adrenalin u žaru borbe. Ja sam nemam ono energije prošetat jedan kilometar da me koljeno ne boli i ovo. Ali kad sjednem za bubanj, onda neka to izlazi iz mene.

Ta energija, baš. Nekad sam sebe iznenadim, ali ja mislim da su meni mišići jednostavno naviknuti na svirku. To je ono automatizam pomiješan s adrenalinom. Al sad kak sam ostario onda bude idući dan mi bude malo, znaš, leđa, ruke, listovi... Ostario sam.

Najgora su mu putovanja? Najgore od svega na svirci je put na svirku. Ja sam Borisa u jednom trenutku pitao, Reko jel možemo mi svirati negdje unutar 800 km bliže. S Borisom sve svirke Crna Gora, Makedonija. To je ono užas i kad putuješ avionom i to je naporno

Od svih instrumentalista ja mislim da se bubnjar najviše troši. Mislim realno, ruke, noge, mlataras. Mislim. Sumnjam da je sviranje klavira napornije od sviranja bubnja, mislim možda je nekom, ali ja mislim da je sviranje bubnjeva daleko najteže mislim. Realno, mlatiš rukama i nogama i onda još nosiš svu tu opremu, ali moraš ostaviti malo energije. Za kraj uvijek moraš razmišljati da to sve treba pospremiti poslije.

Ak gitara stane, možda netko neće ni primijetiti, ali ak bubanj stane, mislim da će svi čut.

Nezaboravni trenutci: Išao sam na svirku, onak u zadnji čas, i putovao sam, bio sam sa Cvekom u Vodicama i dok sam putovao nazad za Zagreb, pitao me netko drugi, neću sad rećtko, hoću ić s njim jel ga mogu ić miksati u Kaštel. Ja onak, šta me nisi nazvao ranije, brate mili. Ja sad idem za Zagreb i onda sam došao u Zagreb, otišao u Arenu kupiti si neke odjeće, nisam imao druge odjeće jer sam bio jedan dan dolje i pičim nazad za Kaštel. Došao sam dolje i taj lokalni tonac mi nije dao da radim, to mi je bilo zanimljivo. Nisam moga vjerovati da sam ja sad izgubio cijeli dan, takav mrtav-umoran vožnje u kombiju, da mi netko kaže ne smiješ raditi. Ja sam sjedio tamo bijesan i gledao kak oni imaju tonsku probu...

POLOŽAJ BUBNJARA

Ja mislim da nema razlike između članova benda. Bar ovi ljudi s kojim ja radim, to je dosta onak sve – jednako, svi smo muzičari.

KAKAV JE OSJEĆAJ BIT IZA SVIH NA POZORNICI

Meni je super biti u pozadini. Ja volim kad sviram bubnjeve, čak volim biti negdje u kutu, ja se maknem. A šta ću ja s bubnjem naprijed, brate mili, ovi što hodaju nek idu naprijed. Mi smo uvijek iza na nekom podestu i nama je lijepo, barem meni. Nemam potrebu biti tamo negdje naprijed, dapače, evo, kažem, ako mogu, biti ću negdje u kutu, tamo mi je najljepše.

INTERAKCIJA S PUBLIKOM, UKLJUČENOST U KONCERT

Mislim da mi bubnjari i muzičari ljudima baš nisu nešto ekstra zanimljivi, da su oni tu radi te zvijezde s kojom smo mi došli svirati. A mi smo tu jer moramo. Mislim, tužno je što većina ljudi

ne kuži uopće šta se šta mi radimo, koliko je to posla, koliko to novaca? Ono, na kraju dana mi smo njemu nebitni. Zato kažem, dobra ekipa, bitna je dobra ekipa, daje tebi lijepo dok to radiš, ali nemam neki kontakt s ljudima. Zna se da je netko iz publike da te handri, maše, nekom si vjerojatno zanimljiv, ali ono mislim da bi, Ne zna što bi morao radit da netko te skuži sad da gledaju, vidi bubnjara kako... Misli da moraš biti baš ubojica za instrumentom da netko kaže 'jao, vidi kako je dobar'.

Ima ljudi koji kupe neki instrument, pa imaju to godinama ja sam, kažem, očito ne volim vježbat pa mi je fokus na 800 drugih stvari, onda sam ja bio imao potrebu ne znam zašto, ustvari, ne, meni se brzo dosadi da ja imam potrebu mijenjati svaki tjedan. Svaki put kada vidim nešto zanimljivo, ja bih to odmah mijenjao. Ali to je dobro jer sam upoznao masu ljudi. Gdje god dođem, ja znam nekoga jer sam neš mijenjo s tim nekim. Nekad svi di god dođu 'kak znaš tog'.

SUSRETI BUBNJARA

Što se tiče tih susreta muzičara, mislim da su bubnjari trenutno najjači i da će biti još jači. Uglavnom da već četvrti sinkro party svake godine osjetno sve veće i veće.

Transkript 3. – Mario Lepoglavec, bunjar

S kim sve sviraš?

Sviram s Dinom Jelusićem i Tony Cetinskim i ovako po potrebi di tko kaj treba.

Kako se zabavljate kada ne svirate?

Sviranje je moja zabava najveća.

Imate li vremena za privatni život?

Sada u zadnje vrijeme jako malo, a kada i nađem vremena to je isto svirka.

Sezona koncerata je stalno. Znači nema ništa određeno, eventualno prvi mjesec možda, ali i to isto nekad nije tako.

Je li teško razdvojiti privatni i poslovni život u ovoj branši?

Pa može se nazvati poslom, ali ovisi gledaš li na to kao na posao. Ja gledam na to kao posao, ali opet s druge strane se zabavljam na poslu tako da ono nije baš posao, posao striktno.

Ozbiljno mora biti naravno, ali sad da sam ja nešto posebno ozbiljan nisam. Stalno se smijem i tak.

Koliko je truda i vremena potrebno uložiti u ovu vrstu posla?

Jako puno truda je potrebno uložiti u sviranje bubnjeva osim ako imaš jako dobre gene. Šalim se naravno, mora biti osim talenta i osim gena mora biti jako puno vježbe, nažalost. Mislim, nažalost, jer ono ako želiš neš postići moraš sjedit cijelo vrijeme to je takav instrument gdje si stalno u pokretu i stalno ono. Meni su i leđa stradala zbog tog, ali ne žalim se zato jer volim to, meni je bilo to super ja sam vježbao osam sati, deset sati dnevno. Dan danas vježbam jako puno. Trudim se biti što bolji jer uvijek mislim da su svi bolji od mene, a ja ono i zato vježbam toliko, ali da potrebno je jako puno truda. Počeo sam svirati bubnjeve s osam godina. Bubnjari su mi u familiji stric i bratić tako da sam pokupio od njih, ali većinom sve samouk. Neke osnove su mi pokazali oni. Sve ostalo sam vježbao ja sam.

Isplati li vam se financijski ovaj posao?

Prije sam morao raditi i dodatni posao dok nije došlo do tog stadija da mogu samo raditi i živjeti od tog.

Koliko svirki imate godišnje u prosjeku?

Pa ono, većinom su to bile svirke s ovako nekim lokalnim bendovima i po lokalnim klubovima, kafićima i slično. Ovisi kako koje godine, a ono 60-ak i tak. Nisam nikada imao 100 svirki.

Volite li više nastupati van Hrvatske i nastupate li izvan Hrvatske?

Pa iskreno, volim oboje. U Hrvatskoj mi je super zato jer publika je pristupačnija i ono dosta ljudi poznam pa susrećem drage ljude, drage kolege i slično. S druge strane vani mi je isto super jer ono svaka svirka je kao neki maturalac. Idemo negdje, vidimo nova mjesta, zabavljamo s i super mi je stvarno. U Južnoj Americi, Paragvaju, Argentini i Brazilu i to sada nedavno.

Kako se pripremate za jedan nastup i koliko traju pripreme?

Imali smo pripreme za arenu tjedan dana. Znači početak tjedna, ponedjeljak, utorak i srijeda probe ono cijeli dan. Pa je bilo četvrtak smo čekali da postave svu komplet produkciju i opremu u arenu i onda smo imali u areni probu od 11 navečer do četiri ujutro. Dakle, pripreme su bile ogromne za taj koncert i baš smo se ono potrudili. Mislim nije bilo samo ono sviranje, bio je tu light, cijela video produkcija sve je moralo biti usklađeno s nama. Zato i jesu bile tolike probe.

Kako se osjećate dok svirate?

Ja kada sjednem za bubanj meni sve nestane. Ne znam jesi vidjela one videe na TikToku kada dođeš doma sjedneš za kauč i sve utihne, e tako je meni kada sjednem za bubanj.

Kolika je uloga bubnjara u bendu?

Uloga bubnjara u bendu je važna isto toliko koliko je važna i uloga svih članova. Mislim to je bar moje mišljenje, a uloga bubnjara posebno je važna zbog tog jer ono bubanj je korijen pjesme, korijen svega.

Imate li neki specifičan stil bubnjanja?

Ja sam svirao bubnjeve i pjevao u isto vrijeme i svejedno sam bio iza. Bilo bi fora i kul da je bubnjar naprijed, a svi ostali iza.

Mislite li da su bubnjari podcijenjeni u odnosu na ostatak benda?

Pa ja se ne osjećam tako. Meni je super da sam iza malo. Bio sam i pjevač u bendu pa mi je to bilo ono. Puno draže mi je ovo tak da ono. Ne osjećam se manje vrijednim ili slično zato što svaka pjesma krene s bubnjevima.

Koji su vaši omiljeni stilovi i žanrovi glazbe za sviranje?

Naravno da stil ovisi o pjesmi i o žanru o kojem se radi jer ne može se svirati Podravino moja mila i neka pjesma Metalike istim stilom. Prilagodim se žanru, nije da sviram svaki žanr isto. Sviram u dva potpuno različita benda i moram si prilagoditi svirku za jedan i svirku za drugi.

Misliš li da su bubnjari dovoljno plaćeni po svirci? Koji su to iznosi prosječno, otprilike?

Mislim da bi bubnjari trebali biti najplaćeniji. Ja sviram u dva benda gdje su frontmeni glavni izvođači tako da svi ostali su jednako plaćeni, a frontmani su frontmani.

Zašto ste se baš odlučili svirati bubnjeve?

Najveća inspiracija su mi i dan danas stric i bratić, a tu su naravno i svi poznati influens bubnjari. Jedan od razloga zašto sam počeo svirat je Mike Portnoy iz Dream Theatera.

Koji je bio vaš prvi bend i kako je izgledalo to iskustvo?

U prvi bend sam upao jer je frend strgao ruku i ja sam ušao kao zamjena i ostao sam u tom bendu nekih godinu dana, dvije godine.

To je bilo kada sam imao nekih 14 godina i tada sam svirao neke motorijade, razne klubove i kafiće gdje nije bilo ono baš previše ljudi, ali je bilo jako zabavno.

Koliko vremena dnevno posvećujete vježbanju bubnjeva?

Pa sada u zadnje vrijeme ono nedovoljno, 2-3 sata max. To je ono kaj uspijem ulovit jer previše je putovanja, previše je ono... moram ić svugdje, živim sati pol od Zagreba. Mislim to je blizu, ali svaki put moram doći tu pa sat vremena, dva da se ja priprelim stavim bubanj u auto. Kako sam stariji to vidim da su svi bolji od mene i ja samo vježbam, vježbam i vježbam.

Kako surađujete s ostalim članovima benda pri stvaranju nove glazbe?

Pri stvaranju nove glazbe s članovima benda surađujem isključivo online.

Većinom netko da svoju ideju, neke svoje demo snimke i onda iz tog razrađujemo.

Koliko slobode imate u stvaranju ritmova i bubnjarskih dionica?

Imam potpunu slobodnu. Svi dajemo sebe u pjesme, tako da ono i kad je neš striktno i da se paše onda ne mijenjamo niš.

Sigurno da upravo bubnjarima treba najviše vremena da se uštimate i pripreme prije koncerta – kako na to gledate? Jel naporno? Zavidite li ako netko ode na piće, a vi se znojite dok štimate sve ili vam češće netko pomogne?

Pa ono zna biti naporno kad ono drugi te čekaju, svi su gotovi ti još nisi i slične stvari. Ja obožavam postavljat bubnjeve. To mi je najdraže, kada ja sam postavim bubanj i kad znam da je sve na mjestu i kad znam da je svaki šaraf zategnut. Svi smo zajedno i nejde se nikud dok god se to ne završi kaj se treba završit.

Kako održavate energiju i koncentraciju tijekom koncerata ili?

Trenutno s Dinom mi ne treba koncentracija. Znam sve pjesme. Probudi me usred noći znat ću odsvirati bilo koji dio, koja god sekunda

Mislite li da bubnjar treba biti fizički najjači u bendu jer zapravo većinu vremena nešto radi?

Pa ono treba biti u kondiciji. Da se sve to izdrži ne moguće je da nisi u kondiciji. Pogotovo u metal mjuzi.

Možete li podijeliti neke nezaboravne trenutke s koncerata ili turneja?

Pa evo u Južnoj Americi smo dobili, to je baš bilo ono memorable, dobili smo zastavu jednog ne znam je l' on poznat ili što. Uglavnom, zastavu...nas četiri smo na zastavi i onako kao iz crtića neki likovi, a lik koji je radio zastavu je radio svim živim metal i rock bendovima i svi živi su se slikali s njim i s tom zastavom ono. Kada sam ja kao mali vidio sliku svog najdražeg benda s tom zastavom i ono 20 godina kasnije taj lik isti nama napravi zastavu.

Transkript 4. – Anđela Tadić, studentica sociologije i glazbenica

Kako vidite ulogu bubnjara u društvenom kontekstu unutar glazbenih grupa?

Pa bubnjari su uvijek nekako, ajmo reć, najglasniji u koliko ja to gledam u glazbenim društvima jer su zabavljači i ljudi, ljudi ih toliko ne primjećuju u bendovima jer su onako pozadi. Pogotovo ako imaju one kao zidove, da lakše čuju.

Uloga bubnjara je pretežito ajmo reć zabavljačka, jer kad ljudi traže kad kažu ajmo jače nešto uvijek misle na bubnjara, iako ne znaju ni sami da misle na bubnjara jer bubnjar, ajmo reći,

sekundarno, doprinese najviše atmosferi. Jer, frontmen je uvijek tu i on je najbliže publici i kontakt očima i sve to, dok bubnjari i pozadinski dijelovi benda nisu toliko, ali ajmo reć da su bubnjari tu po meni najviše kao sekundarni zabavljači. Jer bubnjar je opet, ajmo reć da se najviše čuju pozadinski, nema melodije, ali to je to nekako za atmosferu. Mislim da su jako bitni.

Kako oni pridonose identitetu i imidžu benda?

Da, bilo je dosta popularnih bubnjara. I jedan od njih je Ringo Starr. I od njega je, ajmo reći, krenula ta popularizacija. Koliko ja znam koliko se sjećam koliko sam uopće to pratila. I onda su ljudi krenuli primjećivati te ljude da su oni iza. Mada i dan danas ima i dalje stereotipa. Ljudi ih uopće ne primjećuju, jer ono tamo sa strane, ali ili misle kao oni su samo zabavljači. Znači, bilo je, ajmo reć, više poznatih bubnjara u svijetu ispočetka. Koliko ja znam, bilo je dosta popularnih bubnjara u svijetu? Jedan od njih je bio Ringo Starr, jedan od poznatijih. I od njega je nekako krenula ta popularizacija bubnjeva i većinom su bubnjari vezani, ajmo reći, za rock. Tako da ljudi nisu toliko upoznati s njima i uvijek su, ajmo reći u pozadini. Ali su velik dio benda i imidža benda jer moraš imati dobrog bubnjara jer bubnjari poprave atmosferu, kad je to najbitnije i ono upotpune zvuk benda povežu ga.

Kako se percepcija bubnjara možda mijenjala kroz povijest glazbe?

Bubanj je prvi instrument jer ljudi su dosta u kulturi vezani uz to i prosvjedi. Nema prosvjeda bez bubnjara i to su bili i šamanski obredi prije. Sve je to bilo vezano uz bubnjeve. Bubnjari su tu od početka, mada su u počecima, mislim da to ljudi nisu obraćali pažnju i onda od popularizacije i rocka. I svega tog su krenuli malo više ono kao kad su i frontmani davali više prostora bubnjarima ono ajmo sad da se iskažu. Mislim da su ljudi više počeli primjećivati bubnjare. I tako su i bili bas gitaristi. Ono kad im daju solo točku, a kao vidi to je. A kad se ne spomene kad nemaju svoj solo dio, mislim da ne mogu doći do izražaja jer je to bend i onda svi su kompozitni. Svi djeluju zajedno. Jedino je taj frontmen izdvojen. Evo ja prva, ne znam kad me netko pita kako se zove bubnjar Petra Graše. Ja blage veze nemam. Nemam pojma ni kako izgleda. A znan za Petra Grašu. A ovi poznati. Stvarno ne znam.

Zašto ljudi najviše doživljavaju npr. pjevačicu.

Baš zbog toga što pjevači imaju i taj direktni kontakt s publikom mogu i razgovarati. Imaju mikrofone da pričaju u međuvremenu. Drugi sastav benda oni nemaju. Ne mogu uopće komunicirati, To je okej, jer oni su samo za glazbu. A dok je frontmen taj koji zabavlja direktno publiku razgovara s njima indirektno, može i tako. Pjevači su ono, ajmo reć najbitniji jer ljudi doživljavaju ono što se pjeva. A ono je iza njega, a koga briga. Zato je tu pjevač i frontmen je tu s razlogom jer on ima te sposobnosti. Ajmo reći da možda bubnjari ili gitarist klavijaturist nema sposobnosti govora na pozornici, tako da je, mislim, to sve u redu. Svatko ima svoju ulogu u bendu i to je sasvim OK.

Postoje li neki stereotipi ili predrasude za bubnjare?

U to sam sam se čak raspitivala malo kod prijatelja jer mi je to bilo dosta zanimljivo. Pa znaju reći da bubnjari nisu glazbenici jer je to samo udaranje kao da ne moraju znati note ne moraju znati ništa, pa ono uopće ih ne smatraju glazbenicima. Pa to je, ajmo reći, najbitniji stereotip koje ljudi predaju bubnjarima.

Jeste li primijetili da su bubnjari najčešće vrlo malo zastupljeni na fotografijama benda?

Čak nisam to primjećivala jer ja prva koja i to sada proučavam malo ne idem za tim ko je na slici benda osim pjevača. Ja njega prvog vidimo i njegovo lica nam je poznato, a drugi ono kao otompotom. Pa ja prva sad, koja tu nešto govorim. Kažem da uopće to ne primijetim jer ne primijetim ni klavijaturista ni gitarista, a kamoli bubnjara, pa bi se reklo onda da vjerojatno možda i nisu. Mi to ljudi obični laici stvarno ne gledamo. Iako ja sam u glazbi ne gledam. A onda sad s te pozicije kako tek onda ljudi koji nisu u glazbi, Mislim da je to uopće nije bitno, osim ako se neki bubnjar stvarno ono proslavi i postane populariziran.

Postoji li hijerarhija u bendu onda kao hijerarhija odnosa?

Da, Pa ja bih rekla da opet zavisi od benda do benda zavisi od frontmena koliko je ajmo reći ta osoba popularizirana. Kad gledamo novce koje idu frontmenu i za razliku bendu, onda vidimo tu opet hijerarhiju koja, ajmo reći, nije možda propisana ovako, ali je indirektna jer pjevači dobivaju najveći dio, a ovi iza dobivaju manje. Tako onda i bubnjar dobiva manje

nego frontmen. Pa ajmo reći da postoji hijerarhija odnosa, ali sad ne znam kako se frontmani odnose je li to i van benda, koji su načini komunikacije, razgovora.

Ono što je bitno za reći kod tih stereotipa znaju govoriti da pjevači ne postavljaju opremu, a onda tu imamo bubnjare koji moraju postaviti svoj bubanj koji ono puno vremena oduzima. A pjevač se samo pojavi i tu je i pjeva, a dobije više. Bubnjar svakako provodi to cijelo vrijeme tu, a istu satnicu dobiva. Mora sastaviti bubnjeve. Mora te bubnjeve sklopiti, mora ih vratiti, a pjevač se pojavi i ode i dobije više.

Transkript 5. – Hrvoje Horvat, glazbeni kritičar

Važnost uloge bubnjara: Ono što ja često volim reći ono prateći glazbu u skoro 40 godina da su bubnjari bas gitarista zapravo jedan od najvažnijih dijelova benda. Nešto često masovna publika opće niti ne primjećuje jer, naime, gitarist malo svira pa dio ne. Mislim, naravno, svi su jako važni, ali bubnjar je onaj koji svira cijelo vrijeme bubnjare. Recimo ono poput dirigenta u orkestru. Ako bubnjar nije dobar, ništa neće biti dobro. Gitarista možeš ono nekako sakriti, ali bubanj je jedan od ključnih instrumenata i to je ovaj potpuno jasno. Recimo, zgodno se može vidjeti sad kad je prije nekoliko godina umro Charlie Watts iz Rolling Stonesa kojeg je zamijenio Steve Jordan koji je fenomenalan bubnjar. Ja sam gledao uživo, naravno, Stonese sa Charlijem Wattsom prije dvije godine u Beču na Prateru sa Steveom Jordanom. On svira izvrsno, ali to nije to. Izgubio je onaj groove onaj tač, onaj onaj jedan prozračni feeling koji je imao Charlie Watts. Bubnjari su, znači presudno važni potplaćeni, užasno užasno bitni dijelovi bendova koje najčešće masovna publika uopće ne zna koliko su važni.

Koje karakteristike čine jednog bubnjara izvanrednim ili jedinstvenim?

Bubnjar prije svega treba biti dio benda. Imaš bubnjara koji jako dobro sviraju solaže i sve, ali ako ne zna svirati u bendu s bendom, onda je to problem u bendu. Naravno. Mislim da se to dosta ovaj moglo osjetiti na prelazu iz sedamdesetih osamdesete godine kada se promijenio stil sviranja bubnjeva. dolaskom novog vala, ska muzike i ostalog imali smo, recimo, prije toga ono bubnjare poput Johna Bonhama iz LED Zeppelina ili Ginger Beckera koji su bili teškaši koji su svirali tvrdo. I onda je došao Stuart Copeland, u Police koji je svirao prozračno, mekano i sasvim drugačije. Kod nas je, recimo, njemu pandan bio Boris Leiner, jedan od najboljih bubnjara svih vremena kod nas koji je počeo ono 78.-9.ne u Azri i ti kada si njega gledao na koncertu i slušao na pločama, imao si dojam da čovjek ima četiri ruke. On je bio jedan od tih,

recimo, Đidi JanKelić koji je došao u Bijelo dugme '79. Godine. Upravo sad ponovo svira zajedno s bijelim dugmetom na onom na ovim koncertima povodom 50 godina Bijelog dugmeta Đidi Jankelić u Bijelo dugmetu spram Ipeta Ivandića, koji je bio onako težak bubnjar, tvrd, onako težak donio sasvim drugačiji, baš takav, jedan prozračni zvuk. I zbog toga i Bitanga i princeza kao jedan od najboljih domaćih albuma svih vremena bila drugačija i po zvuku i po postavci i po svemu onome kako je bend to odsvirao.

Ne tako davno danas. Recimo kad bi, kad bi pričali o nekom takvom tipu bubnjara, onda bi, recimo, mogli reći da je možda kod nas najzanimljiviji. Janko Novoselić. Ili recimo, Mirsada Lipi koji su dva fenomenalna bubnjara Janko Novoselić i svirajući i u CHUI I JAZZ orkestru HRT a ima svoj bend Kozmodrom. On je ne samo bubnjar, nego i kompozitor, skladatelj i producent. I upravo ta njegova vizija cijele glazbe bendova s kojima svira je ono bitno, on nije samo bubnjar, mada je fenomenalan bubnjar i recimo spomenuti Mirsad, dok s druge strane imamo, recimo, ne znam. Dado Marinković iz Parnog valjka koji je tip bubnjara koji može svirati na stadionima i koji puni zvuk. Kao što nekada recimo radio Dražen Scholz, koji je osamdesetih godina bio jedan od najboljih bubnjara, to znači. Postoje različiti stilovi, različite tehnike, različiti pristupi, ali i bubnjar. Ono što je osnovno da kad svira u bendu, da mora biti s tim bendom, s time da naravno, u jazzu ili u nekim drugačijim stilovima spram rock glazbe, to puno slobodnije i imaju puno više prostora. Dok u rock bendu bubnjar mora biti čvrst, točan i zapravo voditi bend.

Mislím da se unazad dvadesetak, tridesetak godina u svirci uživo i u snimanju ploče promijenilo to što je jako puno elektronike ušlo u cijelu priču. Manje više, svi bendovi veliki sviraju na click track, znači na slušalice s pozadinskim snimljenim stvarima i tu su se zapravo pronašli neki bubnjari koji mogu funkcionirati u oba ta sustava, tako da mislim da su zapravo danas bez obzira što ima enormno puno odličnih bubnjara i u svijetu i kod nas, mislim da su možda ovi koji su zapravo bliži toj nekoj modernijoj svirci uz pratnju elektronike i svega. Osim toga, mnogi bubnjari su koristili ritam mašine baš zbog toga da da pokažu da mogu biti inventivni i na drugačiji način kolažirajući u tonskom studiju, znači ne moraju samo oni svirati. Mogu i programirati da upravo taj neki tehnološki razvoj u prvi plan izbacuju neki bubnjari koji imaju veze i s jednim i s drugim, ali naravno i dalje treba znat svirat.

TREBAJU LI SVI BIT JEDNAKO PLAĆENI

Ako govorimo o koncertima, naravno da bi bilo poželjno da svi, pa i članovi benda dobiju ako ne zadovoljavajuću barem dobru dobru otpremninu s koncerta, ne, što često nije slučaj, nego obično imate situaciju da imate dva frontmena, gitarist koji piše pjesme i pjevač koji bez ovih

odostraga u bendu ne bi ni postojali, ali ovi nažalost dobivaju puno manje od njih. Ima nekih svijetlih primjera i kod nas. Da sad ne spominjem imena u kojima se honorar za bendove na koncertima dijeli na jednake dijelove. I to je zapravo ispravna stvar, jer zapravo autor pjesama će se uvijek naplatiti iz vrćenja pjesama emitiranja pjesama na televizijama na radijima, dok bubnjari i drugim instrumentalistima zapravo ostaje samo svirka, tj. gaže i zbog toga bi bilo puno bolje da takozvane samozvane zvijezde kod nas, to jest ovi ljudi koje publika široko poznaje više honoriraju benda. Čak sam pisao nekoliko tekstova o tome jedan je bio otprilike naslov bio kao 'nisu zvijezde ovi koji znadete, nego ovi koji za njih sviraju', jer bez njih to sve skupa ne bi. Ne bi postojalo. Međutim, tržište je takvo ne. Često se dogodi da su glazbenici potplaćeni, što, naravno, nikako nije dobro.

ULOGA BUBNJARA U BENDU

Bubnjar mora cijelo vrijeme biti u svirci mora biti cijelo vrijeme prisutan na koncertu mora, mora biti metronom koji će ono furat bend koji će gurati bend. Imaš bubnjari koji sviraju iza benda, ispred benda. To se zove ono na što neki neki vuku bend, neki puste bend pa sviraju iza, ali ovaj bubnjar je izuzetno važan i to se osjeti, pogotovo u live svirkama i na koncertima. Bubnjar mora biti bubnjar jedan od ključnih članova bendova.“

Ljudi koji nisu ne znam ono novinari i glazbeni kritičari zapravo ne znaju za bubnjare i nije im to bitno. Ali ono, uvijek se sjeti na koncertu kad plešeš kad plješćeš, bubnjar je taj koji te na to navodi.

Najčešće ih ne primjećuju jer su oni sakriveni iza te baterije bubnjeva. Ali, naravno, ima bubnjara koji su sami po sebi postali solističke zvijezde u povijesti rocka od 50-ih godina od jazz, pa nadalje. Samo, to je druga priča. Svijet je puno širi, nego mi. Kod nas baš nema bubnjara koji mogu imati svoje bendovi u kojima je bubnjar glavni na bini, manje više jako puno jazz koncerata gledamo u Hrvatskoj na ovim festivalima unazad Dvadeset trideset godina dolaze bubnjari koji su zvijezde i koji su vođe bendova, a kod nas to nažalost, nije slučaj, osim evo, recimo, Janka Novoselića i još nekih bubnjara koji imaju svoje postave. Ali, naravno, bubnjar mora svirati na jako puno strana Da bi se isplatio, njegova oprema je skuplja, On jedini mora nositi sve sa sobom. Mislim, to je strašno menadžer, gitarist uzme gitaru, pjevač uzme mikrofona, bubnjar. Ono mora misliti o tome koje će -bubnjeve nositi. Tako da oni, to su ionako jedini heroji.

Vox populi (anketa)

Dorian Mutipčić, student politologije

Znate li navesti nekog bubnjara iz Hrvatske?

„Pa znao bih, na primjer iz Prljavog kazališta Tihomir Fileš.“

Koji ti je najdraži bend?

„Prljavo kazalište“

Znaš li možda nekog svjetskog bubnjara?

„Ne bih znao“

Koga prvo primjetiš na koncertu od članova benda?

„Pa svakog frontmana definitivno“

Mislite li da on preuzima najviše pozornosti?

„Pa mislim definitivno. To je i njegova uloga na kraju dana.“

Mislite li da su bubnjari zanemareni ili i njih primjetite?

„Pa mislim da, ali tek sekundarno što znači da su u nekoj sjeni.“

Smatrate li da svi članovi benda trebaju biti jednako plaćeni?

„Da“

Mia Šipić i Gabrijela Tomić

Imate li neki najdraži bend?

M: Ne, stvarno ne slušam.

G: Pa ja imam buntai, trep grupa.

Znate li možda nekog bubnjara iz Hrvatske?

M: Nemam pojma

G: Ne, stvarno ne

Ne znaš tko je Buntaiu bubnjar?

G: Ne znam stvarno, nemaju oni bubnjara

A neki bubnjar sa svjetske scene?

M: nemamo pojma isto. Onaj Maneskin ima neke bubnjare. Ja mislim da ima

G: Ne znam

Koga na koncertu primjetite prvog od članova benda?

M: Pa nema benda. Mi idemo na tipa Grše i to

G: Dobro ajde je to bend kao, grupa, ali neću primjetiti sigurno prvo bubnjara

Smatrate da svi članovi benda trebaju biti jednako plaćeni?

M: Pa da. Svi rade istu muziku zašto bi ovaj bio više plaćen.

Dragan Đuričić, Zagreb

Imaš li najdraži bend?

„Pa iskreno i ne baš“

Znaš možda nekog bubnjara s hrvatske scene?

„Iskreno ne znam nijednog sada ovako napomenut“

A nekog sa svjetske scene?

„Ne“

A kada dođeš na koncert koga prvo primjetiš od članova?

„pa frontmana vjerojatno da da“

A kada primjetiš bubnjara?

„na kraju kad ga prozivaju i onda on odbubnja svoj solo. Evo tada ga primjetim inače ne baš“

Smatrate da svi članovi benda trebaju biti jednako plaćeni?

„Da, mislim da bi trebali biti isto plaćeni“